

Tarinat, jotka elävät meissä

Moninaisuustyöpaja 6–9-vuotiaille

Oulu Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026

Ohjeet opettajille

Intro

Työpajan tavoitteet?

- Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- Valinnan tekeminen
- Empatian ilmaisu
- Perusymmärrys yhdenvertaisuudesta ja antirasismien edistämisestä

Miten opettaja voi valmistautua etukäteen?

Valitse kirja / käy kirjastossa / mieti omaa tarinaasi, jonka voit kertoa oppilaille. Voit kertoa esimerkiksi yhden tarinan elämästäsi, jonka pidät tärkeänä, se voi olla hauska hetki lapsuudestasi tai resepti lempiruokaasi. Voitko näyttää oppilaille valokuvan tai diaesityksen? Voit myös kutsua taiteilijan tai kirjailijan kertomaan tarinansa. Etsi kirjahyllystäsi tai kirjastolta monikulttuurisen taiteilijan taidekirja tai monimuotoisuutta käsittelevä satukirja. Vaihtoehtoisesti voit käydä paikallisessa kirjastossa/taidenäyttelyssä ja valita teoksen, joka toimisi tarinan inspiraationa. Tämän harjoituksen tarkoituksena on jakaa erilaisia tarinoita ja tunteita, olla haavoittuvainen, avoin, ylpeä saavutuksistaan ja olla sellaisena kuin olet.

Katso tämän ohjeen lopusta luettelo paikallisista ja kansainvälisistä vinkeistä.

Varmista, että sinulla on huoltajien lupa jakaa lapsen taideteoksia.

Valmistele taidemateriaalit: alla löytyy kaksi vaihtoehtoa taidetyöpajoille sekä tarkemmat ohjeet niiden toteuttamiseksi.

Ennen kuin aloitat, on hyvä idea järjestää luokkahuone ei-hierarkkisesti, jolloin kaikki, myös opettajat, istuvat ympyrässä yhden suuren tai pitkän pöydän äärellä.

Diat

Dia 2 Mitä teemme ja miksi

Rasisminvastaisella viikolla (vk 12) järjestetään Oulussa monenlaista ohjelmaa. Tapahtumissa nostetaan esiin ja keskustelun aiheeksi toisten ihmisten kunnioittaminen ja rasismiin puuttuminen. Valtakunnallinen jokavuotinen rasisminvastaisen viikon kampanja on sillä viikolla,

jolla vietetään YK:n rasisminvastaista päivää 21.3. Taideteoksista tehdään näyttely, joka on osa viikon tapahtumaa (2024).

Dia 3 turvallisemman tilan periaatteet

Lue oppilaille turvallisemman tilan periaatteet. Oletteko te näistä samaa mieltä? Onko lisättävää?

Dia 4 Moninaisuus

Voit kertoa lyhyen intron monimuotoisuuden aiheeseen.

Monimuotoisuus tarkoittaa, että ihmisillä on erilaisia ominaisuuksia tai rooleja, joilla he rakentavat omaa identiteettiään. Ominaisuudet voivat liittyä siihen, näetkö itsesi poikana vai tyttöinä vai ei-binäärisenä, missä asut, miltä näytät, mitä kieliä puhut, kuinka vanha olet ja niin edelleen.

Tästä moninaisuudesta muodostavat ominaisuudet ovat läsnä samassa henkilössä samanaikaisesti.

Joskus valitettavasti ihmisiä kohdellaan eri tavalla ja toisinaan huonosti näiden ominaisuuksien vuoksi. Sitä kutsutaan syrjinnäksi. Toisin sanoen henkilö voi kokea syrjintää useista eri syistä, jolloin syrjinnän kokemukset kasaantuvat, jolloin mahdollisuudet syrjäytymiseen tai ulkopuolelle jäämiseen kasvavat. Kun syrjintää tapahtuu esimerkiksi ulkonäön, puhutavan tai muun identiteetin vuoksi, sitä kutsutaan rasismiksi. On tärkeää, että huomaamme tämän tyypiset tilanteet ja tunteet ja estämme niiden sattumisen uudelleen. Jokainen tekee virheitä ja voi satuttaa toista tahattomasti, mutta tärkeintä on olla empaattinen, älä oletta toisesta ihmisestä mitään ja olla valmis oppimaan, jos et tiedä jotain.

Pysähdy lukiessasi/puhuessasi ja kysy lapsilta esimerkiksi: "Mitä tämä sana tarkoittaa?"
"Ymmärrätkö mitä tämä tarkoittaa? Mitä mieltä olet tästä?"

Dia 5 Oma tarinasi

Pyydä oppilaat istumaan mukavasti ja kerro heille sinun tarinasi.

Ideana on kertoa esimerkiksi tarina elämästäsi, jonka pidät tärkeänä, se voi olla hauska hetki lapsuudestasi tai resepti lempiruokaasi. Voitko näyttää oppilaille valokuvan tai diaesityksen? Voit myös kutsua taiteilijan tai kirjailijan kertomaan tarinansa. Etsi kirjahyllystäsi tai kirjastosta monikulttuurisen taiteilijan taidekirja tai monimuotoisuutta käsittelevä satukirja. Vaihtoehtoisesti voit käydä paikallisessa kirjastossa/taidenäyttelyssä ja valita teoksen, joka toimisi tarinan

inspiraationa. Tämän harjoituksen tarkoituksena on jakaa erilaisia tarinoita ja tunteita, olla haavoittuvainen, avoin, ylpeä saavutuksistaan ja olla sellaisena kuin olet.

Dia 6 Lasten omia kokemuksia

Anna oppilaillesi tila inspiroitua siitä, mitä he juuri kuulivat ja näkivät. Nyt hekin voivat kertoa lyhyesti omista kokemuksistaan. Tämän lyhyen harjoituksen tarkoitus on saada heidät keskittymään siihen, mitä he haluaisivat viestiä maailmalle. Voit palata tähän diaan myöhemmin, kun tehdään taideteoksia.

Dia 7 Jumppahetki

Tässä vaiheessa, ennen kuin ryhdymme tekemään taideteoksia, on hyvä hetki fyysiselle harjoitukselle, ravistaa kehoamme ja avata mieltämme. Voimme samalla saada taidemateriaalit valmiiksi.

Dia 8 Tehdään taidetta!

Valitse etukäteen sinulle ja luokallesi sopiva vaihtoehto.

Vaihtoehto 1 Pienistä osista valmistettu omakuva

Materiaalit:

Paperi

Lyijykynät / tussit

Sakset

Liima

Helmet, glitter, kuivat lehdet, pienet muodot, muotoleikkuri, lanka, kangas, folio, väripaperi

Valinnaisesti:

Vanhoja aikakauslehtiä, väripaperista leikattuja muotoja.

Prosessi: Oppilaille jaetaan paperit. Pyydä lasta luomaan muotokuva itsestään, millaisena hän näkee itsensä? Se voi olla kasvokuva tai koko vartalon muotokuva. Jos lapsi ei halua piirtää – voit tarjota valmiiksi leikattuja muotoja tai kuvia kollaasin tekemiseksi.

Tarjoa pieniä osia, kuten luonnonmateriaalia, lehtiä, helmiä, kankaan paloja. Pyydä lasta valitsemaan materiaalia, joka vastaa hänen luonteeseensa. Pyydä heitä kuvittelemaan, jos heidän ruumiinsa osat olisi tehty jostain muusta kuin verestä ja luista, mikä se olisi? Mitä materiaaleja ja tekstuureja tuntuu hyvältä koskettaa? Mikä voi edustaa heidän

ominaisuuksiaan, luonnetta. Mitkä materiaalit kertovat erilaisia tarinoita? Nämä voidaan liimata muotokuvan päälle tai sen ympärille. Lisää nimesi ja mieti taideteokselle nimi. Muotokuva on valmis!

Vaihtoehto 2 Ryhmämuotokuva:

Materiaalit:

Suuri pyöreä tai suorakaiteen muotoinen pöytä, johon kaikki osallistujat mahtuvat.

Vaihtoehtoisesti voitte istua lattialla ympyrässä. Huolehdi, että jokaisen piirustuspaperin alla on alusta.

Prosessi: Osallistujat istuvat yhden suuren pöydän ympärillä. Jokainen osallistuja saa A4- tai A3-kokoisen paperiarkin ja valikoiman yksinkertaisia piirustusvälineitä, kuten kyniä ja tusseja. Tässä harjoituksessa katsomme vasemmalle puolelle ja paperi liikkuu joka kerta vastapäivään. Piirrämme vasemmalla olevan henkilön, joka kerta saman henkilön piirteet, eri muotokuvalle. Ensimmäinen on pään piirtäminen. Kun pää on piirretty, anna paperi vieressäsi vasemmalla olevalle henkilölle. Piirrä sitten saamaasi paperille saman henkilön silmät. Vaihda sitten paperi uudelleen eteenpäin. Jatka kiertämistä tällä tavalla ja lisää elementtejä, kunnes ryhmämuotokuva on valmis.

Bonus - lisää väriä, lisää supervoima, hattu, lemmikki jne. Viimeinen henkilö voi keksiä taideteokselle nimen.

Muotokuvan ei tarvitse palata henkilöön, joka aloitti sen piirtämisen. Nämä ovat nyt ryhmäsi yhteisiä teoksia. Aseta ne pöydälle tai seinälle, jotta koko luokka voi nähdä, ihaila ja pohtia niitä.

Dia 9 & 10 Jakaminen ja reflektointi

Jokainen oppilas voi esitellä taideteoksiaan. Onko niillä jotain yhteistä? Miten ne kaikki liittyvät toisiinsa?

Kiitoksia jakamisesta!

Lisätietoa:

Kirjat:

Muutos soi, Amanda Gorman, 2021

How Kids Live Around the World, Pavla Hanackova, 2021

Julius on merenneito (2018, Julian Is a Mermaid, suom. Ari Jaatinen, 2020)

Oulun nähtävyydet:

Oulun kirjasto <https://www.ouka.fi/kirjasto>

Oulun taidemuseo <https://ouluntaidemuseo.fi/>

Oulun nykytaiteen galleriat <https://artgalleries.fi/oulu/>

Muut:

<https://www.kulttuuriakaikille.fi/moninaisuus>

<https://www.poc-lukupiiri.fi/post/muutos-soi-amanda-gorman>

Tämän työpajan tekijästä:

Anastasia Artemeva on yhteisötaiteilija. Hänen sosiaalisten ja luovien projektiensa tarkoituksena on tutkia ja luoda tilaa viestinnälle ja vuorovaikutukselle. Anastasia työskentelee taideinstallaatioiden, performanssin valokuvan aloilla ja ohjaa taidetyöpajoja.

Anastasia suoritti kandidaatin tutkinnon Limerick School of Art and Designista (Irlanti) vuonna 2012 ja valmistui MA Aalto-yliopistosta vuonna 2016. Hänen viimeaikaisiin projekteihinsa kuuluu muun muassa taide- ja tutkimustyö vankeutta käsittelevässä Prison Outside -projektissa.

Anastasia on sertifioitu Kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen Dialogikortit -työpajojen fasilitaattori.

Yhteystiedot: [anastasia.artemeva\(a\)outlook.com](mailto:anastasia.artemeva(a)outlook.com)